

Distreure les cabres

per Raquel Berrocal

L'església ha anat aigualint gradualment el seu testimoni, fent picades d'ullet i després excusant les frivolitats del moment. Proporcionar diversió a la gent no apareix enlloc de les Escriptures com a funció de l'església. Si ho era, per què Crist no va parlar d'això? (CH Spurgeon)

No era un culte. Era un "programa especial" de Nadal. (1) Almenys així ningú seria cridat a engany. En paraules de Spurgeon (1834-1892), no es tractava de "alimentar les ovelles", sinó de "entretenir les cabres" amb un espectacle de hip hop, teatre, música i xerrades, més o menys amenes, entreteixides en un espectacle que bé podria haver-se fet en un bar amb escenari, al costat d'unes copetes. Gràcies a Déu que algú va decidir eliminar la paraula "culte" dels títols. No obstant això, aquell "temps especial" ocupava en televisió l'espai que abans es reservava al "culte evangèlic", de manera que molts espectadors segurament esperarien trobar-hi algun rastre d'aquelles pràctiques que els creients han fet servir i transmès durant segles i que, ara, en aquests dies de confusió i eclecticisme, de poti-poti ideològic sense precedents, sembla que cal fer desaparèixer a tota costa.

El príncep dels predicadors, del qual molt pocs dels jovenets que vaig veure en aquell "programa especial" hauran sentit parlar, ja ho veia clar fa cent quaranta anys: *"L'església ha anat aigualint gradualment el seu testimoni, fent picades d'ullet i després excusant les frivolitats del moment. Proporcionar diversió a la gent no apareix enlloc de les Escriptures com a funció de l'església. Si ho era, per què Crist no parlo? 'Aneu per tot el món i prediqueu l'evangeli a tota criatura, i proporcioneu entreteniment a aquells que no gaudeixin molt amb ell'. Tanmateix, no trobem semblants paraules [...]. Vosaltres sou la sal de la terra', no els caramels, una cosa que el món escopirà, que no s'empassarà".*

L'espectacle -que no culte- estava pensat per a un públic molt jove, **"un programa fet per joves, però per a totes les generacions de ment oberta i sense prejudicis"** (2), com ho expressaven des de Protestante Digital, que ja qualificava de "prejudicis" a totes les opinions dissidents.

A aquesta font li **"van encantar les participacions musicals, el fil entrelaçat de la representació teatral (excel·lents actors que la van fer creïble) i els pensaments (mai predicacions, perquè una de les que va parlar va ser una dona!). I, especialment, la frescor del rap de l'evangeli, que si un ho escolta sense prejudicis (sigui jove o gran) li posa els pèls de punta i l'ànima commoguda per la seva poesia, força i capacitat de traslladar la veritat en paraules d'avui"**.

Admetent que semblant còctel pugui ser una bona manera de passar la tarda, com podria ser-ho qualsevol altre programa televisiu, qualsevol semblança amb el mètode bíblic seria pura coincidència. La veritat és que **va agradar a Déu salvar els creients per la bogeria de la predicació (1 Corintis 1:21)**, de la qual no hi va haver ni gota en tot el programa (recordem les paraules dels que el qualifiquen com un gran encert: va haver pensaments, mai predicacions). El nostre estimat **Spurgeon** prosseguia així el seu famós sermó, vigent avui més que mai: **"En va trobarem a les epístoles algun rastre de l'evangeli de l'entreteniment. Brilla per la seva absència. Els apòstols tenien una confiança il·limitada en l'evangeli i mai van emprar cap altra eina"**. Però, aturem-nos per un moment en aquells **"pensaments, mai predicacions"** d'una durada al voltant dels cinc minuts, no més, recordem que es tracta de joves de la LOGSE. Surt a la palestra una senyoreta que, segons apareix a la pantalla, és "pastora". Donem gràcies al Senyor perquè els reformadors i els apòstols, de ments tan poc "obertes" estiguin gaudint de la glòria i no puguin veure això. La senyoreta dedica gran part de la seva dissertació a descriure els "conflictes i sentiments de tristesa" que molts tenen en aquesta època de

Distreure les cabres

per Raquel Berrocal

l'any, a definir el "pecat" de manera que ofengui el menor nombre de sensibilitats possible i a afirmar que el desig de Déu és "*suplir totes les necessitats que **nosaltres** tenim*". La cançoneta que li segueix reforça aquesta idea, perquè tot i dir-se "El meu Pare", no parla del Pare, sinó més aviat de les debilitats, inseguretats i necessitats del fill.

Després d'un rap sobre el poder polític, el consumisme i el control de la tecnologia sobre la vida moderna, i un altre petit monòleg de tres o quatre minuts, això comença a assemblar-se cada vegada més al Club de la Comèdia. I és llavors quan, com una aparició espectral d'alguna gala de "triumfites", apareix un cor que executa una inigualable destrossa del clàssic nadalenc "*Se sent un so en l'alta esfera*", pràcticament irreconeixible, l'última estridència de la qual, li fa a un donar gràcies a Déu pel silenci. Si algú encara tenia alguna esperança de delectar-se amb una mica de música sacra, segur que a hores d'ara ja ha entès que no sentirà cap nadala, o, almenys, a reconèixer-la si la sentís.

I per fi arriba la lectura bíblica del relat de la Nativitat de Jesús, amb una musiqueta d'epopeia cinematogràfica de fons per donar-li més emoció. Però, oh, sorpresa! Qui surt per explicar la lectura no és ni tan sols pastor. És "*cantautor i comunicador*", (ministeris que un pot cansar-se de buscar en el Nou Testament sense trobar-los, igual que el de "pastora"), un xerraire que dedueix del text de l'evangeli de Lluc i que Herodes era el Grinch que volia robar el Nadal, i que Jesús està cantant la cançó dels torrons, la de tornar a casa per Nadal! Déu meu!

Uns pessims rebles "rapers" acaben allò, per fi, reiterant que es tracta de **mi**, de **jo mateix** i de **mi** altra cop, mirant-me el melic i decidint si Déu pot solucionar-me quelcom de lo meu: "**Vaig buscar sortida a la meva solitud, i només en Jesús vaig trobar l'amistat que em faltava**".

Sembla com si **Charles H. Spurgeon** hagués estat allà, suportant l'espectacle, i després hauria pogut escriure el que, en efecte, va escriure fa més d'un segle: "**Si Jesús hagués introduït més elements brillants i agradables en el seu ensenyament, hauria estat més popular. Quan 'molts dels seus deixebles van marxar i ja no anaven més amb ell', no li sento dir 'Corre rere ells, Pere, i digues-los que tindrem un estil diferent de culte del matí; una mica curt i atractiu amb poca predicació. Tots passarem una tarda agradable. Digues-los que poden estar segurs que ho passaran bé. Afanya't, Pere, hem d'atraure a la gent d'alguna manera'. No! Jesús es compadía dels pecadors, va sospirar i va plorar per ells, però mai va buscar entretenir-los!**".

I acaba el seu famós sermó sobre la diferència que hi ha entre divertir a les cabres i predicar l'evangeli: "**Finalment, l'entreteniment fracassa en aconseguir la finalitat que desitjava. ¡Que no callin aquells pobres atribolats que van trobar la pau en el concert! Que s'aixequin els borratxos pels quals el teatret va ser la baula de Déu en la cadena de la seva conversió! ¿No contesta ningú? La missió de l'entreteniment i la diversió no produeix conversos**". En efecte. Els grans avivaments de la història sempre es van produir com a resultat de la predicació de les Escriptures, mai després de funcions al gust de l'època ni al so de còmics, monologuistes xerraires o showmen amb carisma. Van ser els predicadors pobres de Wycliffe, que recorrien Anglaterra explicant el Nou Testament a una població ignorant, els pastors luterans que exposaven les preuades Escriptures en les seves parròquies cada diumenge, els puritans que tant estimaven aquells textos meravellosos i els van portar amb ells a l'altre extrem del món, els Wesley que van despertar al seu país de la letargia espiritual i tants altres als quals Déu va utilitzar per que la seva Paraula no tornés a ell buida, i el

Distreure les cabres

per Raquel Berrocal

mètode -la bogeria de la predicació- sempre va ser el mateix perquè el seu Senyor era, és i serà sempre el mateix.

"El que avui es necessita és una espiritualitat autèntica juntament amb l'ensenyament bíblic, entesa i viscuda de manera que incendiï als homes". L'inconvenient és l'omnipresent al·lèrgia contemporània a la doctrina -que només vol dir ensenyament- i al coneixement de la Paraula, incòmoda, ofensiva i tallant que canvia als individus i als pobles.

Els noms de les coses

"Pensaments, mai predicacions". És com si entréssim a l'Asador de Sòria i, quan ja estiguéssim asseguts a taula, tovalló al coll i ganivet a la mà, en lloc del gras hostaler que havia de servir la mitjana a la brasa aparegués un elegant i escanyolit encarregat amb un plat que diposita davant la nostra atònita mirada postil·lant amb una asèptica somriure: **"Tofu, mai carn"**.

Efectivament, darrere del cartell de l'Asador ja no trobem el que la paraula suggereix. De la mateixa manera, en les últimes dècades, darrere del rètol de "església" podem topar-nos amb qualsevol cosa, des de dies del "xurro" fins dies dels "amics" en lloc del Dia del Senyor, tendència recurrent a les improvisacions i dramatitzacions en lloc de **"a la llei i al testimoni" (Isaïes 8:20)**, prova que a molts no els ha clarejat; actuacions i marxeta de salsa en comptes de **"salms, himnes i càntics espirituals" (Colossencs 3:16)**. Allà on haurien de congregar-se els hereus de la Reforma que van girar el món del revés, les ovelles es moren de fam i de tristesa mentre les cabres van i vénen alegrement, com audiències televisives, decidint quins elements els resultarien més agradables per passar els diumenges al matí i quins s'han d'eliminar del programa.

Els noms de les coses sí importen. Referir-se a aquell **"programa evangèlic de Bones Notícies a la televisió espanyola" com "culte o celebració de Nadal, ens dóna exactament igual l'etiqueta que se li vulgui posar" (2)** denota una pèrdua de visió greu en aquells a qui els hi és igual. No és el mateix un culte a Déu que un espectacle per als homes. L'abandonament del **sola scriptura** i, amb ell, de totes les **soles** de la Reforma es fa dolorosament evident quan els líders del poble evangèlic no són capaços de discernir que no és el mateix predicar que entretenir. Un abandonament del que a més, en lloc d'averkonyir, es presumeix, tractant la rica herència protestant com un llast comprometedor de trastos vells i inútils. Igual que l' aixafaterrossos que troba un meravellós Stradivarius de valor incalculable i decideix que el millor que es pot fer amb ell és tirar-ho a la vora del foc, per donar-li alguna utilitat.

Si alguna cosa va quedar clara al cristià sensat després de veure allò, és que la majoria del moviment evangèlic contemporani ha emprès una croada contra les formes de pietat amb què creients de totes les èpoques sempre van expressar l'adoració a Déu i rebien d'ell la fortalesa i la gràcia que necessitaven. Segueixen existint, gràcies a ell, els que opinen que si aquells himnes i aquells sermons eren bons per als puritans, els valdesos, els hugonots, els Wesleys i els Edwards, també ho són per a nosaltres, els qui han arribat a la fi dels segles, i amb il·lusa i valent senzillesa es planten, com l'estudiant xinès, davant dels tancs de la postmodernitat, esperant còndidament que els capdavanters de la "ment oberta" no se'ls emportin per davant.

Distreure les cabres

per Raquel Berrocal

Sens dubte, la pèrdua del sentit del sagrat és una de les majors tragèdies dels nostres dies. La majoria ja no va a la casa de Déu. Acudeix a un recinte multi usos que no té púlpit o que el guarda per algun lloc, com a molt, un faristol de posar i treure que ja mai tornarà a estar al centre. Cal recercar amb paciència incansable per trobar aquella reverència amb què les dones de la meva infància entraven amb els seves bíblies desgastades, s'asseien al seu banc i preparaven la seva ànima en silenci per rebre l'Estimat del seu cor. Avui molts no suporten el silenci. Aquelles precioses ovelles i les formes de comportar-se no tenen res a veure amb les actituds i l'aspecte predominant en moltes esglésies-escenari, més semblant a les maneres dels clients que assisteixen a un concert o al bar de la cantonada. Per fi s'ha revelat quin era el propòsit de la **"església amb propòsit"**: satisfer les pròpies necessitats per sentir-nos bé amb nosaltres mateixos.

L'exemple de Jesús

La referència al Senyor com a **"Mestre revolucionari"** a qui hem de seguir, **"fent 'tonteries' com caminar sobre les aigües o convertir-nos en 'conta contes' espirituals, fins i tot a ritme de hip hop, tot per tal de que ens escoltin"**, a la qual cosa ens insten des de la font ja citada (1) resulta, si més no, molt desafortunada. Lamentable, més aviat. Un llenguatge semblant demana a crits una bona revisió de la seva teologia. Referir-se al Senyor en aquests termes, més propis d'una visió dels anys setanta a l'estil Jesucrist Superstar, i adjudicar als rabins el paper de tradicionalistes per lliurar-se així de qualsevol crítica als aires nous, titllant-la de farisaica, deixa de banda alguns aspectes interessants que trobem en els Evangelis.

El Senyor anava a la sinagoga a llegir i exposar les profecies de l'Antic Testament.

Mai va pensar que allò seria massa avorrit ni els va dir als deixebles que improvisessin una dinàmica teatral perquè el missatge entrés millor, o a les dones que el seguien que li fessin un cor amb coreografia.

Sempre el veiem centrat en la lectura i exposició de les Escriptures, just aquells dos elements que tant semblen molestar avui. Els sermons del Senyor no duraven cinc minuts. El Sermó de la Muntanya no és precisament un exemple de brevetat, i està molt lluny de la successió d'acudits i anècdotes que constitueixen avui la **"predicació"** en moltes **"esglésies"**.

L'exemple de les Escriptures

La lectura i l'exposició de les Escriptures sempre van produir efectes sorprenents. El rei Josies no va poder sinó esquinçar els vestits (2 Cròniques 34:19, 26, 27), commoure's de cor i plorar en la presència de Déu quan va sentir aquelles paraules del pacte de Déu que algú, fent neteja, havia trobat.

En temps de Nehemies, després de setanta anys a l'exili, podem suposar que el poble jueu no estava ja molt acostumat a escoltar la Paraula de Déu regularment en assemblea pública. No obstant això, no se'ls va ocórrer muntar una performance, sinó tornar als camins antics i fer que els levites la llegissin i **"feien entendre al poble la llei, i el poble estava atent al seu lloc. I llegien en el llibre de la llei de Déu clarament, i posaven el sentit, de manera que entenguessin la lectura"** (Nehemies 8:7, 8). Allà hi estaven tots, **"i va llegir des de l'alba fins al migdia, en presència d'homes i dones, i de tots els que**

Distreure les cabres

per Raquel Berrocal

podien entendre, i les orelles de tot el poble estaven atents al llibre de la llei" (8:3). Una mica més endavant, han de dir-los: "No us entristiu, ni ploreu," (8:9) perquè tot el poble plorava sentint les paraules de la llei. No recullen les Escripures que la majoria sortís d'allà tranquil·lament i s'anés a casa després de la funció. El que allà va succeir va marcar tant a aquelles famílies que al dia següent van tornar a reunir-se "per entendre les paraules de la llei" (v. 13). Una cosa els cremava dins i necessitaven saber més, entendre més. Com els deixebles d'Emaús: "No cremava el nostre cor en nosaltres, mentre ens parlava pel camí, i quan ens obria les Escripures?" (Lluc 24:32). No m'imagino aquests homes asseguts tan a gust en la seva primitiva església, delectant-se amb qualsevol de les arts escèniques que algun comitè de líders hagués decidit com a substitut de la predicació.

Aquests dos elements que alguns semblen considerar tan molestos -la lectura i l'exposició de les Escripures- han anat minvant més i més durant les últimes dècades, i se les ha substituït gradualment per altres activitats més acords amb els gustos contemporanis de generacions que naveguen per un món d'oci i imatges les vint-i-quatre hores del dia. Avui apareixen reduïts a la mínima expressió o directament no apareixen.

Recordo, bé com, després d'escoltar un sermó expositiu de cert pastor que porta més de trenta anys predicant matí i tarda incansablement, en preguntar què li havia semblat, un d'aquests "pastors", coordinadors d'activitats diverses em va comentar: "**Oh, molt bo, però jo mai podria fer això. No tinc aquesta capacitat**". És com si truquessis a un lampista enmig de l'embús de canonades més espantós de la teva vida i en acudir a casa teva, aquest s'excusés: "**Oh, no, és que jo no en sé res de canonades, no tinc aquesta habilitat**". Potser per això, aquell "líder" evangèlic només predicava un cop al mes, gairebé sempre temes que semblaven trets de la portada d'alguna revista de moda: "**Tres formes de....**", "**Les cinc claus de ...**", "**Com arribar al Cel en quatre passos**".

El molt savi i pietós pastor **AW Tozer** tenia cristal·linament clar que "**no som diplomàtics, sinó profetes, i el nostre missatge no és un pacte al que arribem, sinó un ultimàtum**". És així. L'evangeli comença anunciant sentències de mort. Si jo fos un convicte, agrairia que no intentessin comunicar-m'ho de noves i innovadores formes artístiques. Preferiria, sense cap dubte, sentir la veu del jutge explicant clarament el cas en tota la seva cruesa. Preferiria la veritat. Només així podria comprendre, o almenys intentar comprendre, què significa que l'advocat defensor s'ofereís a complir la pena terrible al meu lloc.